DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,

DE

CYNANCHE MALIGNA.

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
CYNANCHE MALIGNA.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri

D. GEORGII BAIRD, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti,

NECNON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI conſenſu,

Et nobiliſſimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini ſubjicit

JACOBUS THOMSON MURRAY,

HIBERNUS,

Ad diem 12 Septembris, hora locoque ſolitis.

EDINBURGI:

CUM PRIVILEGIO.

TYPIS GULIELMI CREECH.

M DCC XCIII.

VIRO EXIMIO,

JACOBO STEWART,

De KILLYMOON,

In Comitatu TYRONIENSI,

Armigero;

In Curia Hiberniae

Senatori integerrimo;

Propter multa in ſe ſuoſque collata beneficia,

Hanc Diſſertationem,

Exiguum quidem ſed ſincerum,

Animi haud ingrati

Monumentum

D. D. D.

AUCTOR.

Digitized by the Internet Archive
in 2020 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b31969033

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,

DE

CYNANCHE MALIGNA.

AUCTORE J. T. MURRAY.

DEFINITIO.

"Pyrexia contagioſa, tonſillas, et mem-
" branam faucium mucoſam afficiens, tumore,
" rubore, et cruſtis mucoſis coloris albeſcentis
" vel cineritii, ſerpentibus, et ulcera tegenti-
" bus, cum febre typhode, et exanthematis."

HISTORIA MORBI.

Cynanche Maligna fere ſemper epidemica eſt, et in autumno plerumque graſſatur. Omnes aetates, ſexus, et temperamenta adoritur; ſed ei magis obnoxii ſunt juniores quam ſeniores, mulieres quam viri, debiles et laxi quam fortes et robuſti.

Hujus morbi acceſſionem plerumque horror, et frigoris ſenſus, cum calore alternantes; debilitas, anorexia, nauſea, et alia pyrexiae ſigna comitantur. Interdum colli rigiditas, capitis dolor acutus, ſenſus moleſtiae, et quaſi anguſtiae in faucibus internis, raucedo, nonnunquam tuſſis, prima ſunt ſymptomata. Vomitus, et in infantibus praeſertim, diarrhoea, at ipſo morbi initio ſaepe adſunt. Facies nonnunquam palleſcit, ſed ſaepius rubore et intu-

meſcentia

meſcentia afficitur. Oculi aliquando ſplendentes, et intenſe rubri, aliquando aquoſi, et concavi, eodemque tempore inflammati apparent.

Hoc circiter tempore, fauces inſpectae intus alte rubent, et aliquando, raro multum tument. Mox maculae albeſcentes vel cineritiae in membranam faucium mucoſam conſpiciuntur. Hae celeriter creſcentes, brevi tempore tonſillas, uvulam, et partes circumjacentes fere omnino tegunt, et cruſtas formant, ſubter quas ulcera ejuſdem latitudinis, et plerumque mali moris, inveniuntur.

Arteriarum ictus, ab initio uſque, fere ſemper parvi,* debiles et frequentes, aliquando abnormes ſunt. Urina ſaepius cruda eſt, et pallida; nonnunquam in adultis, ſero lactis perſimilis evadit. Alvus aliquando aperta, in adultis ſaepius dureſcit.

Aegrotus

Aegrotus ſaepius cibum cujuſque generis non ſolum non appetit, ſed penitus adverſatur. In quibuſdam tamen exemplis, cibi appetitus haud multum laeditur. Sitis minus urget, quam in pleriſque aliis pyrexiis; et ſi inſtat, quamvis deglutitio tumore tonſillarum, vix unquam multum laedatur, ob nauſeam quam movet vel auget, potum aeger raro poſcit.

Lingua dorſo et apice humida eſt, ſed ad radicem et latera ſordibus flavis, fuſcis vel aliquando fere nigris tegitur.

Membrana Schneideriana ſaepius inflammatione afficitur, et coryzam foetidam et acrem, nares et labia erodentem ſecernit. Eodem tempore dejectiones crebrae, infantibus praecipue accidunt, quibus humor acris et tenuis ex ano effluit, hunc, et ei vicina erodens. Ichor foetidus ex auribus aliquando affundi

etiam

etiam dicitur. Halitus, odorem ingratum, ipſi aegroto nauſeoſum, habet; et nonnulli hoc ſymptomate afficiuntur, priuſquam maculae vel ulcera in faucibus apparent.

Omnia pyrexiae ſigna veſperi ingraveſcunt, et mane verſus levantur. Hae acceſſiones veſpertinae, per totum morbi decurſum, notabiles ſunt; et levamen matutinum, ut in febribus intermittentibus, eruptio ſudoris ut plurimum antecedit.

Non raro aegrotus delirio afficitur; hoc tamen adeo leve eſt, ut ad quaeſita ſatis diſtincte, ſed ſolito expeditius, reſpondeat. Aliquando coma ſupervenit.

Die a morbi acceſſione, ſecundo, tertio, vel quarto, effloreſcentiae, coloris ſubrubri, aliquando ad purpureum appropinquantis, in collum, pectus, et faciem conſpiciuntur;

quaeque

quaeque creſcentes, totum corpus et extremitates brevi tempore obducunt: digiti quoque tumore, et rigiditate afficiuntur.

Eruptionis hujuſce duratio admodum incerta eſt; ſed quatuor diebus fere ſemper evaneſcit, cum cuticulae deſquamatione. Aliquando pyrexia et faucium affectio eodem tempore levantur; arteriarum ictus, tardiores, firmiores, et minus abnormes evadunt; aegrotus ſine perturbatione dormire incipit; cibi appetitus redit; et reſpiratio mollis, reditum valetudinis et virium indicat.

Saepius ſymptomata omnia graviora manent, praeter vomitum et diarrhoeam, quae tunc temporis, in adultis praeſertim, plerumquae ceſſant; arteriarum ictus, tam celeres et abnormes fiunt, ut vix notari poſſint. Haemorrhagiae e naribus et gingivis, aliquando per totum morbi decurſum, hoc ſub tempore potiſſimum

potiſſimum, profunduntur. Nonnunquam abſorptione ichoris, glandulae colli lymphaticae tumeſcunt; et in quibuſdam exemplis, collum, pectus, et brachia, tumore oedematoſo afficiuntur. Reſpirationis organa progreſſu inflammationis non raro laeduntur. Ichor faucium, etiam, in ventriculum et inteſtina receptus, ſigna ulcerationis, dejectionibus violentis ſtipata, edit. Debilitas nunc eo uſque intenditur, ut aegrotus ſine luctamine fato concedat.

Haec ſymptomata, diverſis annis, tempeſtatibus, et hominibus multum variant, et raro omnia in eodem aegro occurrunt. Aliquando eruptio et pyrexia, ſine ulla faucium affectione notabili, conſpiciuntur; in aliis exemplis efloreſcentia ſcarlatina omnino deeſt. Putat cel. noſter Gregory, hanc varietatem a textura cuticulae praecipue pendere.

Terminatio

Terminatio hujus morbi infauſta, ſaepe tertio, vix aut ne vix quidem, poſt ſeptimum diem occurrit. Quando finem felicem habiturus ſit, circa quartum, quintumve diem cedere incipit. Violentior plerumque eſt, quando primum epidemicus graſſetur, poſtea mitior fit, donec demum, eum nihil fere periculi comitetur.

DIAGNOSIS.

Diagnosis cynanchen malignam inter et cynanchen tonſillarem, a ſequentibus plane apparet.

Infantes, mulieres, debiles, et valetudinarii, cynanche malignae maxime obnoxii ſunt; cynanche tonſillari, homines validi et toroſi. Maligna frequentiſſime per autumnum graſſatur,

ſatur, admodum contagioſa, tonſillaris maxime vere infeſtat, contagione nunquam ſeſe diffundens, ſed a frigore ſemper originem habens. Utraeque, rigoribus, et aliis pyrexiae ſignis, incipiunt; caeterum maligna, dolore capitis acuto, nauſea, vomitu, et diarrhoea, frequentius ſtipatur. In maligna, arteriarum ictus parvuli, debiles et inſtabiles ſunt; in tonſillari, validi, duri. In illa, guttur leviuſcule tantum, in hac accutiſſime dolet. Siquando veneſectio fiat, ſanguis in tonſillari ſuperficiem coriaceam albam oſtendit, in maligna nunquam. Virium proſtratio, oppreſſio in praecordiis, et anxietas febrilis maxima, Cynanchem malignam nunquam non comitantur.

Maculae quae in faucibus conſpiciuntur, diagnoſin certam non praebent, quoniam in cynanche tonſillari aliquando occurrunt; ſed ſi eruptio ſcarlatina eodem tempore adſit, diagnoſin clariſſimam habemus. Epidemici

graſſantis naturae attentionem etiam detur oportet.

Morbus de quo tractatur, a cynanche tracheali diſtinguatur, ſignis, quae in definitione cel. Culleni annotantur, ſcil. reſpiratione difficili, inſpiratione ſtrepente, voce rauca, tuſſi clangoſa, tumore fere nullo in faucibus apparente, ulcerationibus nunquam.

Aliquando cynanche maligna, trachealem gignit; tunc diagnoſcantur opus non eſt.

Aphthae infantium ad linguae margines primum apparent, et demum labia, gingivos totumque os internum occupant, ideoque maculis quae in cynanche maligna conſpiciuntur, confundi non poſſunt.

Anne cynanche maligna et ſcarlatina morbi ejuſdem generis ſint? Cel. Sydenham,

ſcarlatinam

ſcarlatinam epidemicam, nulla faucium affectione ſtipatam deſcribit; ſed varietatem ſcarlatinam inter et cynanchen malignam, a conſtitutione aegroti, fortaſſe aëris, pendere, obſervationibus medicorum, quibus maxima danda fides, me judice, probatur. Hac opinione certior ſum, quoniam nonnulli affectionem faucium ſolam, nonnulli eruptionem ut a SYDENHAM deſcriptam, alii ſcarlatinam cynanchicam, eodem epidemico, habent. Scarlatina, procul dubio, plerumque ſine periculo eſt, dum cynanche maligna, ſigna multo graviora, et ſaepe finem lethalem habet: ſed hoc etiam in variolis videmus; nam variolas diſcretas morbum omnino levem eſſe, confluentes autem ſemper maximo periculo ſtipari, experientia ſatis ſuperque teſtatur. Hae tamen, pro varietatibus ſolummodo ejuſdem generis habentur. Notatu dignum eſt, cynanchen ſimplicem, ab aegroto ſcarlatina cynanchica laborante, originem nonnunquam habere.

bere. Hujuſmodi exemplum a cel. GREGORIO noſtro in praelectionibus clinicis, datur.

CAUSÆ REMOTÆ.

INTER has omnia quae corpus debilitant, et partes ſolidas laxas reddant, habenda ſunt; ſcil.

1*mo*, Vita ſedentaria, qua nihil ad debilitatem inducendam certius valet. Van SWIETEN de exercitatione loquens, his verbis utitur: "Dum duro labore victum ſibi et ſuis comparat ruſticus, quam firma habet omnia, "quam robuſta! Omnes aëris injurias ſpernit, duriſſimos devorans cibos digerit perfectiſſime. Otio et luxu perditus homo, "quam debilis, quam miſere vivit! Minimum "aëris ambientis mutationem ſentit illico; et "millenis

" millenis gulae irritamentis, quae ſatietas " non fames invenit, vix poteſt languentem " excitare ventriculum."

2*do*, Morbi precedentes, qui debilitatem relinquerint.

3*tio*, Cibus parcus, vel minus nutriens.

4*to*, Pathemata animi deprimentia.

5*to*, Evacuationes profuſae; in feminis etiam amenorrhoea. His addentur defatigatio; coelum frigidum humidum; liquorum ſpirituoſorum, et narcoticorum uſus immodicus, &c. &c.

Hae cauſae corpus ad morbum proclive ſolummodo reddunt; ad morbum formandum cauſa excitans adhibeatur oportet. Haec cauſa eſt contagio ſpecifica, ex corpore alicujus

jus jam morbo laborantis in pleriſque omnibus exemplis originem habens.

Hujus contagionis natura, et modus quo agit, in ſymptomatis morbi producendis, tanta caligine obducta ſunt, ut ea nunquam, me judice, perſpicere, acies humana potuerit; nihil ergo, de cauſa proxima dicere poſſumus.

PROGNOSIS.

Cynanche maligna ſemper periculoſa eſt. Prognoſis, in quovis exemplo, a conditione faucium, pyrexia et debilitate quae comitantur accurate conſideratis inſtitui debet.

Pulſus valde debiles, celeres, et abnormes, ulcera liveſcentia, vel nigreſcentia, cum halitu foede olente, ſigna ſemper peſſima habenda

da ſunt. Fluxus ſanguinis profuſi, etiam, periculum nunquam non declarant.

Diarrhoea, per morbi decurſum, aegrotum vexans, eventum fatalem fere ſemper auguratur. Si quando cynanche trachealis ſuperveniat, et reſpirationis laeſae ſymptomata appareant, aegrotus ad ſanitatem rariſſime perducitur. Quo citius eruptio apparet, eo majus periculum eſt. Si aegrotus a morbi initio, delirio afficiatur, eventus lethalis metuendus eſt. E contrario, ulcerum ſpecies mitior, pyrexia lenior, pulſus fortiores, effloreſcentiae die tertio, vel quarto, primum apparentes, triduum vel quatriduum permanentes, et cum cuticulae deſquamatione, et pyrexiae remiſſione abeuntes, laetiorem promittunt finem. Diarrhoea et vomitus ceſſantia, eruptione facta, morbum levem oſtendunt. Obſervatu dignum eſt, aliquando cynanchen malignam, licet primo, vel ad deſquamationem uſque, benigna

viſa

viſa ſit, improviſo in pejus ruere. Prognoſis igitur, ſemper cautiſſime inſtitui debet.

RATIO MEDENDI.

In varietate hujus morbi, ſcarlatina proprie dicta, ubi nulla faucium affectio apparet, auxilio medici vix opus eſt. Cel. CULLENUS de ea loquens haec verba habet.

" When the ſcarlet fever appears without
" any affection of the throat, the treatment
" of it is very ſimple, and is delivered by
" Dr SYDENHAM. An antiphlogiſtic regi-
" men is commonly all that is requiſite; a-
" voiding on the one hand the application
" of cold air, and on the other any increaſe
" of external heat."

In

In varietate ulcerationibus faucium ſtipata, res ita non ſe habet. Aliquando ſub morbi initium, diatheſis inflammatoriae nonnihil occurit, et regimine antiphlogiſtico moderandum eſt. "Regimen illud (ait cel. Grego-" rius) quo conamur irritationes omnes, "quantum fieri poſſit, amovere, in febribus "aliiſque morbis acutis, maxime neceſſarium "eſt; et non inepte apud medicos, regimen "antiphlogiſticum vocatur."

Sanguinis miſſio et alvi purgatio huic conſilio inſerviunt; ſed utilitatem eorum in cynanche maligna, experientia nequaquam confirmavit. Illa in cynanche tonſillari, morbo ſemper inflammatorio, vix unquam neceſſaria eſt; multo minus in cynanche maligna, in qua, tanta ad debilitatem proclivitas apparet; haec eaſdem ob rationes, ſemper evitanda eſt. Si alvus dureſcat, enemata utenda ſunt.

Quando virium proſtratio magna, et ſumma functionum debilitas, hunc morbum comitantur, quod ab ipſo morbi initio, frequenter accidit, duas ſolummodo curandi indicationes habemus, ſcil.

1*mo*, Vires aegroti ſuſtentare aut reſtituere; et

2*do*, Quibuſdam ſymptomatis gravioribus obviam ire.

Primam ſub indicationem, vino et cortici Peruviano, conjunctim aut ſeparatim adhibitis, ſumma detur fides. Cortex in ſubſtantia, a morbi initio, per totum ejus decurſum adhibeatur oportet. Nimis libere vix dari poteſt. Si nauſea et vomitus urgeant, adeo ut cortex rejiciatur, vel ſiquando infantes nullam ejus formam ſumere poſſint, enemata, quantitatem exiguam continentia, per inter-

valla

valla brevia injiciantur. Vinum Luſitanicum, et id *Claret* dictum, omnibus ſtimulantibus anteponenda ſunt, utpote quae palato et ventriculo jucunda ſint.

Vinum aqua dilutum, pro potu communi dari poteſt. Quantitas, aetate, et conſtitutione aegroti et ſymptomatum violentia pendere debet.

Secundam ſub indicationem, ſcil. *Symptomatis quibuſdam gravioribus obviam ire*; imprimis, affectioni faucium attentionem dare opus eſt. Cum materia acris, ab ulcuſculis effuſa, in ventriculum recepta, vomitum et diarrhoeam moverit, fauces gargariſmatis ſaepius abluantur. Diverſa commendata ſunt gargariſmata, ſcil. decoctum corticis Peruviani, acido vitriolico, vel acido muriatico acidulatum, tinctura roſarum, &c. &c.

Quando

Quando tumor faucium et inflammatio notabiliores ſint, veſicatorium, faucibus externis vel nuchae applicatum, a multis commendatur; ſed remedium valde ambiguum mihi apparet.

Si nauſea ſub morbi initium aegrotum urgeat; ipecacuanha, vel potius, ſtibium tartariſatum, pro emetico detur oportet.

Ad diarrhoeam ſiſtendam, extractum catechu, potio cretacea, gummi kino, &c. praecipue opium, optime reſpondent.

FINIS.